

แผนปฏิบัติการ
กรมการพัฒนาชุมชน
ประจำปี พ.ศ. 2562

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

แผนปฏิบัติราชการกรมการพัฒนาชุมชน
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คำขวัญพระราชทานของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
เนื่องใน “วันพัฒนา”
เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวและปฏิบัติหน้าที่ของนักพัฒนา

คำนำ

แผนปฏิบัติการกรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จัดทำขึ้น เพื่อมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้ บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล ประเทศไทย ๔.๐ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย และแผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน มีสาระสำคัญประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม เป้าหมาย งบประมาณ ระยะเวลา และหน่วยงานดำเนินการ

แผนปฏิบัติการกรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ฉบับนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน การบริหาร งบประมาณ และการบูรณาการการติดตามประเมินผลสำเร็จ เพื่อขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชนให้บรรลุวิสัยทัศน์ **“เศรษฐกิจฐานรากมั่นคง และชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๔”** ขอให้ทุกท่านร่วมพลังพัฒนาชุมชน เป็น พลังสร้างสรรค์ เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน มุ่งให้ประชาชนมีรายได้ มีอาชีพที่มั่นคง และมีความสุขอย่างยั่งยืน

กรมการพัฒนาชุมชน

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๙

- ความเป็นมาของการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี ๑๑
- กรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ๑๑
- สถานการณ์และแนวโน้มในประชาคมโลก ๑๑
- สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย ๑๒
- เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๒
- (Sustainable Development Goals : SDGs)
- กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ๑๕
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ๑๗
- นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) ๒๑
- ประเทศไทย ๔.๐ ๒๑
- แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ๒๒
- ภารกิจและอำนาจหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน ๒๓
- ลักษณะสำคัญขององค์การ กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ๒๓
- จุดยืนของกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ๒๕
- ค่านิยมองค์การ ๒๕
- โครงสร้างและบุคลากรของกรมการพัฒนาชุมชน ๒๖
- ทิศทางและเครื่องมือการขับเคลื่อนภารกิจกรมการพัฒนาชุมชนของผู้บริหาร ๓๑
- กรมการพัฒนาชุมชน
- วาระกรมการพัฒนาชุมชน ๓๑
- ความเชื่อมโยงกรมการพัฒนาชุมชนกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ๓๓
- ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิถีชีวิต (Way of Life)
- โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ๓๔

ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๓๗

- สรุปผลการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๐ ๓๙
- รายงานผลการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชนในการขับเคลื่อน ๔๓
- นโยบายรัฐบาล รอบ ๑ ปี (เดือนตุลาคม ๒๕๕๙ – กันยายน ๒๕๖๐)

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ ๓ แผนปฏิบัติการราชการกรมการพัฒนาชุมชน ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)	๕๑
● การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๕๓
● แผนยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๕๖
วิสัยทัศน์	๕๖
เป้าหมาย	๕๘
พันธกิจ	๕๘
ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์	๕๘
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้	๕๙
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว	๖๖
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล	๗๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง	๗๔
● ตัวชี้วัดการปฏิบัติการราชการกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔	๘๐
ส่วนที่ ๔ แผนปฏิบัติการราชการกรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๙๕
● การดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๙๗
● ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑๐๓
● รายละเอียดโครงการ/กิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการ	๑๐๕
กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒	
ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้	๑๐๖
ประเด็นยุทธศาสตร์ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว	๑๑๙
ประเด็นยุทธศาสตร์ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ	๑๒๖
และมีธรรมาภิบาล	
ประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง	๑๓๘

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

การบริหารราชการของประเทศไทย ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ – ๒๕๐๙) ถึงฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐบาลได้ปฏิรูประบบราชการเพื่อมุ่งเน้นประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน และเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติราชการ อันเป็นการสร้างประโยชน์สุขและความพึงพอใจแก่ประชาชนให้มากขึ้น โดยประกาศใช้แผนบริหารราชการแผ่นดิน และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๖ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ของงาน และการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม โปร่งใส และเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนนิติบัญญัติและแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และกำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการสี่ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ และนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานและนำกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีไปจัดทำค่าของงบประมาณ เพื่อแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศให้เจริญก้าวหน้า

๒. กรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มในประชาคมโลก

สถานการณ์แนวโน้มของโลกในระยะ ๕ ปีข้างหน้า มีมิติที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างผลกระทบแก่สังคมโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมโลก สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง สำหรับสถานการณ์และแนวโน้มเศรษฐกิจนั้น ได้แก่ แนวโน้มของการขยายตัวของสภาพเศรษฐกิจที่จะมีการชะลอตัวลงและมีความเสี่ยงเกิดความผันผวนในระบบเศรษฐกิจและการเงิน ในเกณฑ์สูง นวัตกรรมทางการเงิน การค้าการลงทุนที่ทวีความเข้มข้นยิ่งขึ้น ความไม่แน่นอนของการปรับทิศทางการดำเนินงานนโยบายการเงินของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของกลุ่มประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของประเทศเกิดใหม่ และในมิติทางด้านสังคมนั้น ได้แก่ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดดก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ มากมาย วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ก้าวหน้าซึ่งส่งผลให้อายุเฉลี่ยของประชากรโลกสูงขึ้น จำนวนประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้น ความเป็นพหุวัฒนธรรม และความเหลื่อมล้ำในสังคมที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น ทั้งหมดเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยภายนอกที่ต้องเผชิญและไม่สามารถควบคุมได้ นับได้ว่าเป็นความท้าทายสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องปรับตัวและเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน

และภาคประชาชน โดยภาครัฐนั้นต้องพัฒนาการลงทุนในโครงสร้างขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ให้มีความพร้อมยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างระบบราชการและบุคลากรภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและในการเตรียมสวัสดิการในภาคสังคมต่าง ๆ เพื่อรองรับการเป็นสภาพสังคมสูงอายุในอนาคตอันใกล้ (ที่มา : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒)

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยอาศัยหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลาง นับว่าเป็นเป้าหมายที่มีความท้าทายอย่างยิ่ง เนื่องจากจะเห็นได้จากในช่วง ๕๐ ปีที่ผ่านมา ในช่วงระยะแรก (พ.ศ. ๒๕๐๐ – ๒๕๓๖) เศรษฐกิจไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ ๗ – ๘ % ต่อปี อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะถัดมา (พ.ศ. ๒๕๓๗ – ปัจจุบัน) เศรษฐกิจไทยเริ่มมีการเติบโตในระดับเพียง ๓ – ๔ % ต่อปีเท่านั้น จึงเป็นที่มาของการนำพาประเทศก้าวสู่โมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” หรือ “ไทยแลนด์ ๔.๐” ของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และรัฐบาลจึงมีนโยบายสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเร่งสร้างสังคมที่มีคุณภาพ โดยการขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในระยะยาว ครอบคลุมถึงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างความมั่นคง มั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นสิ่งสำคัญที่ประเทศต้องมีทิศทางและเป้าหมายการพัฒนายาวไกลที่ชัดเจน โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง เพื่อผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศที่มุ่งสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ในอนาคต (ที่มา : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒)

๒.๓ เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาด้านนานาชาติ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยองค์กรสหประชาชาติ เป้าหมายโลกแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้มีการนำออกเผยแพร่และใช้แทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) ที่หมดอายุสิ้นปี ๒๕๕๘ โดยเริ่มใช้ SDGs เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๗๓ ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ ๒๔๑ ตัวชี้วัด รัฐธรรมนูญฉบับผ่านการลงประชามติ ๒๕๕๙ มาตรา ๖๕ รัฐพึงให้มียุทธศาสตร์ชาติ

เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน ส่งผลให้ประเทศไทยต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศไทยได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ รวม ๓ คณะ ได้แก่ ๑) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒) คณะอนุกรรมการส่งเสริมความเข้าใจและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๓) คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยร่วมเป็นอนุกรรมการทั้ง ๓ คณะ ผลการประชุมของคณะอนุกรรมการทั้ง ๓ คณะ พบว่า มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพเป็นหน่วยงานรับผิดชอบร่วม จำนวน ๕ เป้าหมาย และเป็นหน่วยงานสนับสนุน จำนวน ๙ เป้าหมาย มีภารกิจที่ต้องดำเนินการ คือ การขับเคลื่อนเป้าหมายในแต่ละด้านให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ประมวลผลการขับเคลื่อนงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และการจัดทำข้อมูลตามตัวชี้วัด ทั้งนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำข้อมูลภาพรวมประเทศเผยแพร่สู่ระดับนานาชาติ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมการพัฒนาชุมชน คือ ข้อมูล จปฐ. และข้อมูล กชช. ๒๐ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นข้อมูลในการทำงานขับเคลื่อนและเป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑ และเป้าหมายที่ ๑๑ ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และแต่งตั้งผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน เป็นคณะทำงาน กรมฯ มอบหมายให้ผู้อำนวยการกองแผนงาน หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ และหัวหน้าวิเทศสัมพันธ์ เป็นผู้แทนกรมฯ สำหรับผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดประชุมเชิงสัมมนาทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมร่วมกันกำหนดเป้าประสงค์ที่มีความสำคัญสูงสุด ๓๐ เป้าประสงค์ จำแนกตามกลุ่มเป้าหมายดังนี้

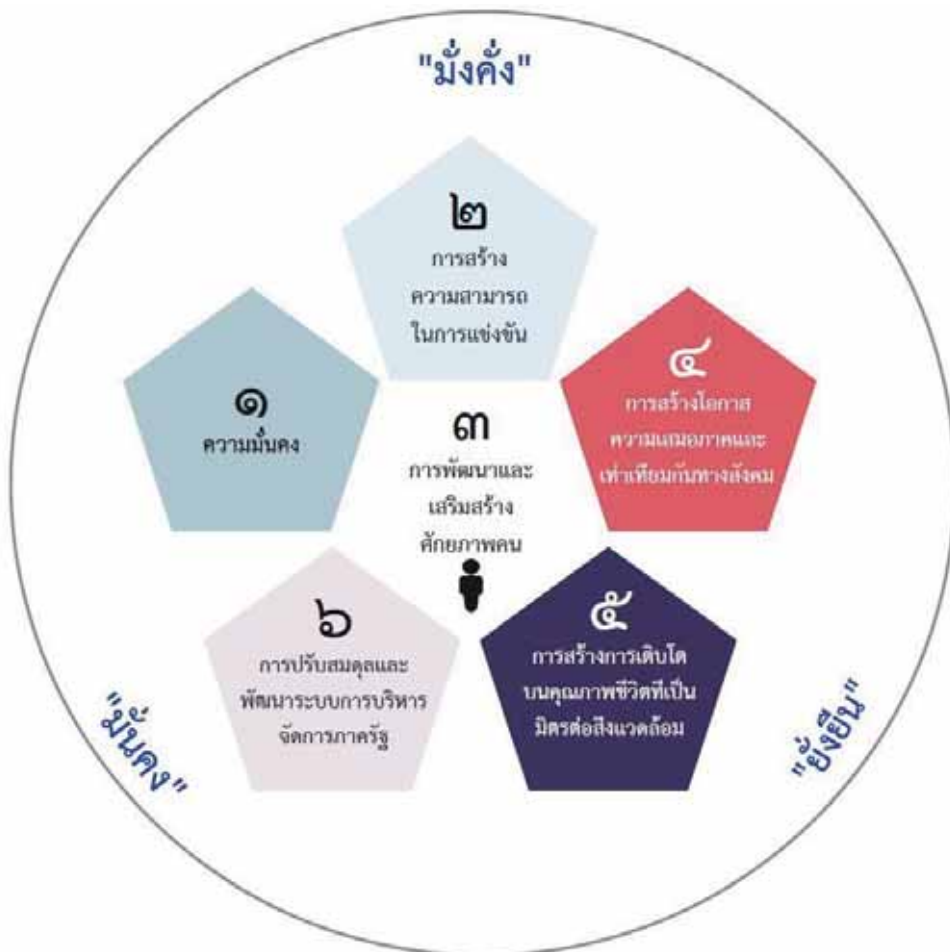
สังคม (PEOPLE) เป้าหมายที่ ๑ - ๕	เป้าประสงค์ที่มีความสำคัญสูงสุด ๓๐ เป้าประสงค์ จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย	
	เศรษฐกิจ (PROSPERITY) เป้าหมายที่ ๗ - ๑๑	สิ่งแวดล้อม (PLANET) เป้าหมายที่ ๖ และ ๑๒ - ๑๕
๑.๓ มาตรการคุ้มครองทางสังคม ๒.๑ ยุติความหิวโหยและการเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยเพียงพอ ๒.๔ ระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืน การเกษตรมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ๒.๕ ความหลากหลายทางพันธุกรรมของเมล็ดพันธุ์ ๓.๓ ยุติการแพร่กระจายของ HIV และโรคติดต่อ ๓.๔ ลดการตายจากโรคไม่ติดต่อ ๓.๕ เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด (สารเสพติด) ๓.๖ ลดอุบัติเหตุทางถนน ๔.๑ สำเร็จการศึกษา ประถม มัธยม คุณภาพเท่าเทียมแลไม่มีค่าใช้จ่าย ๔.๒ เข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ๕.๒ ลดความรุนแรงต่อผู้หญิง และเด็ก	๗.๓ ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ๘.๑ ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุมและยั่งยืน ๘.๔ ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร และตัดความเชื่อมโยงระหว่าง การเติบโตทางเศรษฐกิจและการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ๙.๔ อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๑๐.๑ เพิ่มการเติบโตของรายได้ กลุ่มคนยากจนที่สุดร้อยละ ๔๐ ๑๑.๕ ลดจำนวนการตายและจำนวน คนที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ	๖.๑ เข้าถึงน้ำดื่มปลอดภัย มีราคา หาซื้อได้ ๑๒.๔ การจัดการสารเคมีและของเสียที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๑๔.๔ การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล ๑๔.๖ ยับยั้งรูปแบบการอุดหนุน ประมงเกินขีดจำกัดและ IUU ๑๕.๒ การจัดการป่าอย่างยั่งยืน ๑๓.๑ เสริมภูมิต้านทานและขีดความสามารถในการปรับตัวต่อ อันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศ ๑๓.๒ บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในนโยบายระดับชาติ ๑๕.๑ อนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศ บนบก น้ำจืด พื้นที่ชุ่มน้ำ
สันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม (PEACE) เป้าหมายที่ ๑๖ ๑๖.๒ ยุติการค้ามนุษย์ และความรุนแรงต่อเด็ก ๑๖.๕ ลดการทุจริตคอร์รัปชัน		
หุ้นส่วนการพัฒนา (PARTNERSHIP) เป้าหมายที่ ๑๗ ๑๗.๑ การระดมทรัพยากรของรัฐเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ๑๗.๑๑ เพิ่มส่วนแบ่งการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนา ๑๗.๑๔ ยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		

ที่มา : เอกสารการประชุมระดมความคิดเห็นบทบาทภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเดอะเบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพฯ

๒.๔ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ชาติมีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
- ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- ๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

กรอบการพัฒนาประเทศระยะยาว

(ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579)

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
 “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
 เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา
 ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
 นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข
 และสนองตอบต่อการบรรลุ
 ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

1

ความมั่นคง

2

การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

3

การพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพคน

5

การสร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่เป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

6

การปรับสมดุลและ
พัฒนาระบบการ
บริหารจัดการภาครัฐ

4

การสร้างโอกาส
ความเสมอภาคและ
เท่าเทียมกันทางสังคม

๒.๕ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ประกอบด้วย ๑๐ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- ๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๓) ยุทธศาสตร์การสร้างการแข่งขันทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- ๔) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๕) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

๖) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

- ๗) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
 - ๘) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
 - ๙) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
 - ๑๐) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา
- วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีดังนี้

๑) วัตถุประสงค์

๑.๑) เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๑.๒) เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๑.๓) เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ

๑.๔) เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๑.๕) เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา

๑.๖) เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนาภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนากระด้นฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

๑.๗) เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทย

มีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

๒) เป้าหมายรวม

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายรวมการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย

๒.๑) คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย

๒.๒) ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ ๔๐ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๕

๒.๓) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ มีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ขั้นสูงใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งกระจายฐานการผลิตและการให้บริการสู่ภูมิภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี และมีปัจจัยสนับสนุน อาทิ ระบบโลจิสติกส์ พลังงาน และการลงทุนวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการขยายตัวของภาคการผลิตและบริการ

๒.๔) ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๒.๕) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหาอาชญากรรมลดลง ปริมาณความสูญเสียจากภัยโจรสลัดและการลักลอบขนส่งสินค้าและค่านิยมย่ำแย่ลดลง มีความพร้อมที่ปกป้องประชาชนจากการก่อการร้ายและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ เกิดความเชื่อมโยงการขนส่ง โลจิสติกส์ ห่วงโซ่มูลค่า เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

และอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนและการส่งออกของไทยในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และอาเซียนสูงขึ้น

๒.๖) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชน ดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระมากขึ้น โดยอันดับประสิทธิภาพ ภาครัฐที่จัดทำโดยสถาบันการจัดการนานาชาติและอันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ ในประเทศดีขึ้น การใช้จ่ายภาครัฐและระบบงบประมาณมีประสิทธิภาพสูง ฐานภาษีกว้างขึ้น และดัชนีการรับรู้การทุจริตดีขึ้น รวมถึงมีบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ความสามารถและปรับตัว ได้ทันกับยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น

๒.๖ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)

รัฐบาลไทย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีจำนวน ๑๑ ด้าน ดังนี้

- ๑) การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- ๒) การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- ๓) การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ
- ๔) การศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- ๕) การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข และสุขภาพของประชาชน
- ๖) การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- ๗) การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
- ๘) การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และการพัฒนา และนวัตกรรม
- ๙) การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ๑๐) การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- ๑๑) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๒.๗ ประเทศไทย ๔.๐

แนวคิด : ประเทศไทย ๔.๐ คือ การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน เมื่อภายในเข้มแข็งแล้ว ต้องเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความหวัง มีความสุขและความสมานฉันท์ได้อย่างแท้จริง

เป้าหมาย : ปรับเปลี่ยนประเทศไทย และสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคม ให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

กลไกขับเคลื่อนประเทศไทย ๔.๐ ประกอบด้วย

- ๑) Productive Growth Engine : ปรับเปลี่ยนประเทศไทยสู่ประเทศที่มีรายได้สูง
- ๒) Inclusive Growth Engine : ประชาชนได้รับประโยชน์ทั้งรายได้ โอกาส และความมั่งคั่ง

- ๓) Green Growth Engine : การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาประเทศไทยตามแนวคิดประเทศไทย ๔.๐

- ๑) การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ประกอบด้วย

- ๑.๑) การยกระดับนวัตกรรม (Innovation Driven Proposition) ของทุกภาคส่วนในประเทศ

๑.๒) การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur Driven Proposition)

๑.๓) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (Community Driven Proposition)

๒) การเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก ประกอบด้วย

๒.๑) เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy) : การค้า การลงทุน และการจ้างงานในท้องถิ่น

๒.๒) เศรษฐกิจภูมิภาค (Regional Economy) : มอ ASEAN ในภาพใหญ่ และภาพ CLMVT ที่เล็กลง

๒.๓) เศรษฐกิจโลก (Global Economy) : เชื่อมโยงและเรียงร้อย ASEAN เข้าด้วยกันให้เป็นพลังต่อรอง

๒.๘ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ : ประชาชนมีรากฐานการดำรงชีวิตและพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างมั่นคง และสมดุล บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ :

- ๑) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความมั่นคงภายใน
- ๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก
- ๓) ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน
- ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารราชการในระดับพื้นที่

เป้าหมาย :

- ๑) ชุมชนเข้มแข็ง
- ๒) ชุมชนมีความปลอดภัย
- ๓) สังคมมีความสงบเรียบร้อย
- ๔) หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารจัดการที่ดี และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้มแข็ง

ประเด็นยุทธศาสตร์ :

- ๑) การเสริมสร้างสังคมเข้มแข็งและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
- ๒) การเพิ่มศักยภาพการพัฒนาสภาพแวดล้อมสู่อนาคต
- ๓) การเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
- ๔) การวางรากฐานการพัฒนาองค์กรอย่างสมดุล
- ๕) การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๒.๙ การกิจและอำนาจหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน

(ตามกฎหมายว่าด้วยส่วนราชการกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๒)

กรมการพัฒนาชุมชนมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ศักยภาพ วิเคราะห์ วิจัย จัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน ตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนาชุมชนได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน

๒) จัดทำและพัฒนาระบบมาตรฐานการพัฒนาชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินความก้าวหน้าและมาตรฐานการพัฒนาของชุมชน

๓) พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การอาชีพ การออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์การชุมชน และเครือข่ายองค์การชุมชน

๔) สนับสนุนและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศชุมชน ส่งเสริมการใช้ประโยชน์และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศชุมชน เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา และสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในงานพัฒนาชุมชน และการจัดทำยุทธศาสตร์ชุมชน

๖) ฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน องค์การชุมชน และเครือข่ายองค์การชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ ทศนคติ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งให้ความร่วมมือทางวิชาการด้านการพัฒนาชุมชนแก่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๓. ลักษณะสำคัญขององค์การ กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ลักษณะสำคัญขององค์การ คือ ภาพรวมของส่วนราชการ สิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อวิธีการดำเนินงาน และความท้าทายสำคัญที่ส่วนราชการเผชิญอยู่ แบ่งเป็น

๓.๑ ลักษณะองค์การ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของส่วนราชการ และความสัมพันธ์ระดับองค์กร

๓.๒ สภาพการณ์ขององค์การ ได้แก่ สภาพแวดล้อมด้านการแข่งขัน บริบทเชิงยุทธศาสตร์ ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินการ

[illegible]

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

๔. จุดยืนของกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

๕. ค่านิยมองค์กร

A	:	Appreciation	ชื่นชม
B	:	Bravery	กล้าหาญ
C	:	Creativity	สร้างสรรค์
D	:	Discovery	ใฝ่รู้
E	:	Empathy	เข้าใจ
F	:	Facilitation	เอื้ออำนวย
S	:	Simplify	ทำให้ง่าย
P	:	Practical	ปฏิบัติได้จริง

๖. โครงสร้างและบุคลากรของกรมการพัฒนาชุมชน

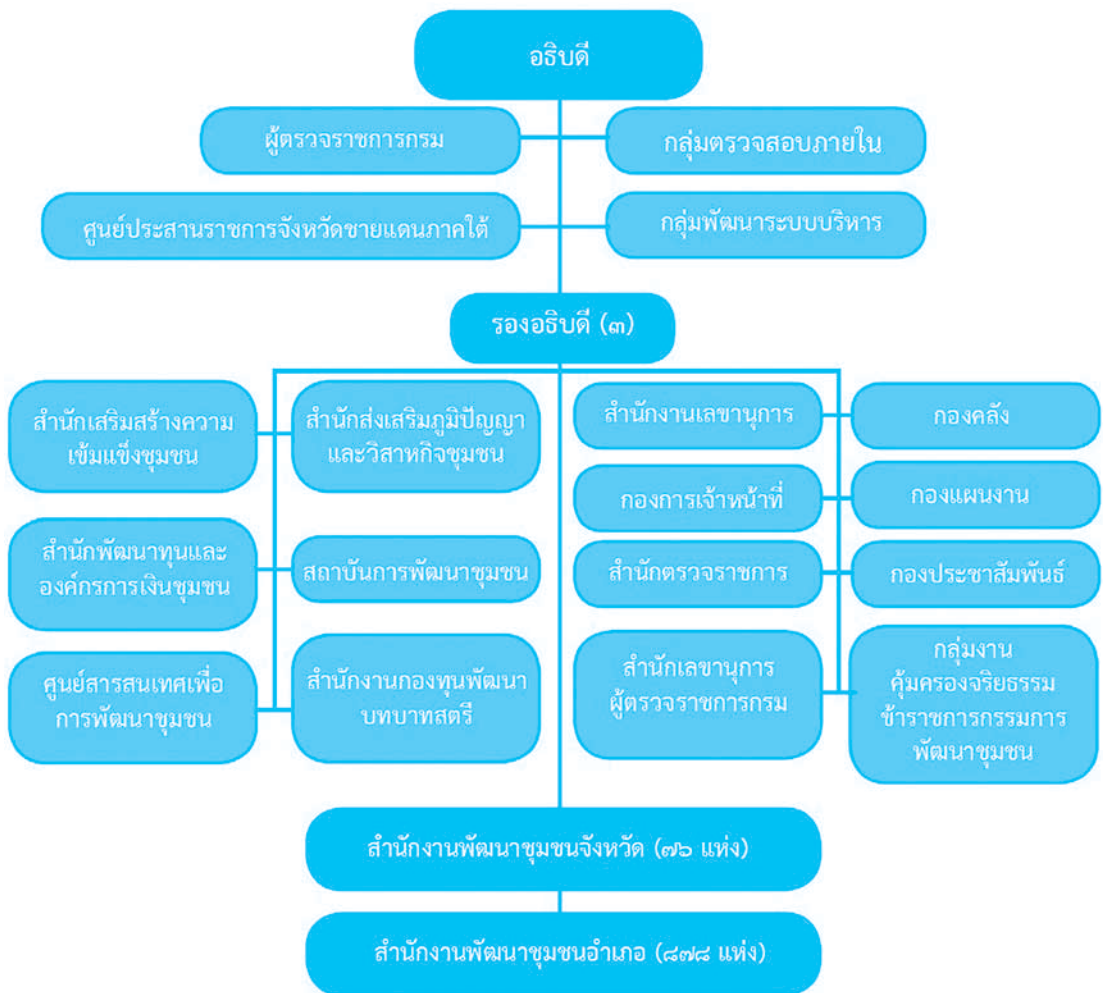
๖.๑ โครงสร้างราชการบริหารส่วนกลาง ประกอบด้วย

- ๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- ๒) กองการเจ้าหน้าที่
- ๓) กองคลัง
- ๔) กองแผนงาน
- ๕) ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน
- ๖) สถาบันการพัฒนาชุมชน
- ๗) สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
- ๘) สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
- ๙) สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
- ๑๐) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
- ๑๑) กลุ่มตรวจสอบภายใน
- ๑๒) สำนักตรวจราชการ
- ๑๓) กองประชาสัมพันธ์
- ๑๔) ศูนย์ประสานราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๑๕) กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมข้าราชการ
- ๑๖) สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

๖.๒ โครงสร้างราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย

- ๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด มีจำนวน ๗๖ แห่ง
- ๒) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ มีจำนวน ๘๗๘ แห่ง

ลักษณะโครงสร้างการบริหารราชการของกรมการพัฒนาชุมชน

๖.๓ กรอบอัตรากำลังตามโครงสร้าง (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

กรอบอัตรากำลังข้าราชการ กรมการพัฒนาชุมชน													
ที่	ผู้บริหาร / หน่วยงาน	บริหาร			อำนวยการ			วิชาการ				ทั่วไป	
		สูง	ต้น	สูง	ต้น	สูง	ต้น	ชช	ชพ	ชก	ปก/ชก	อว	ปง/ชง
๑	ผู้บริหารกรมการพัฒนาชุมชน	๑	๓	๑๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒	*กลุ่มตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน คอ.บต.	-	-	-	-	-	-	๑	๑	-	๗	-	-
๓	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	-	-	-	-	-	-	-	๑	-	๗	-	๑
๔	กลุ่มตรวจสอบภายใน	-	-	-	-	-	-	-	๑	-	๔	-	๑
๕	สำนักงานเลขานุการกรม	-	-	-	-	-	-	-	๔	๑	๑๔	-	๑๓
๖	กองคลัง	-	-	-	-	-	-	-	๔	๑	๑๔	-	๒๕
๗	กองการเจ้าหน้าที่	-	-	๑	-	-	-	-	๕	๑	๓๐	-	๔
๘	กองแผนงาน	-	-	-	-	-	-	-	๕	๑	๓๒	-	๖
๙	สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน	-	-	๑	-	-	-	๑	๖	๑	๓๕	-	๑๑
๑๐	สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาและวิสาหกิจชุมชน	-	-	๑	-	-	-	๑	๕	๑	๓๑	-	๖
๑๑	สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน	-	-	๑	-	-	-	-	๕	๑	๓๖	-	๕
๑๒	สถาบันการพัฒนาชุมชน	-	-	๑	-	-	-	-	๑๗	๑	๑๑๖	-	๖๑
๑๓	ศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชน	-	-	๑	-	-	-	-	๖	๑	๒๖	-	๕
	รวมส่วนกลาง	๑	๓	๑๘	๓	-	-	๓	๖๐	๙	๓๕๗	-	๑๓๘
๑๔	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด	-	-	๖๐	๑๖	-	-	-	๒๒๘	๗๖	๘๖๒	-	๓๓๐
๑๕	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ	-	-	-	-	-	-	-	๔๐๘	๔๗๐	๓,๔๘๓	-	๓๒๗
	รวมส่วนภูมิภาค	-	-	๖๐	๑๖	-	-	-	๖๓๖	๕๔๖	๔,๓๕๕	-	๖๕๗
	รวมส่วนกลาง + ส่วนภูมิภาค	๑	๓	๗๘	๑๙	-	-	๓	๖๙๖	๕๕๕	๘,๗๐๒	-	๗๙๕

๖.๔ อัตรากำลังที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

เรื่อง	ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	ลูกจ้าง ประจำ	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ					
- เพศชาย	๒,๑๘๗	๒๗	๙๒	๒,๓๐๖	๓๖.๐๙
- เพศหญิง	๔,๐๒๕	๓๔	๒๔	๔,๐๘๓	๖๓.๙๑
ระดับการศึกษา					
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๐	-	๑๐๒	๓๒๒	๕.๐๔
- ปริญญาตรี	๓,๖๘๕	๕๓	๑๔	๓,๗๕๒	๕๘.๗๒
- ปริญญาโท	๒,๒๘๘	๘	-	๒,๒๙๖	๓๕.๙๔
- ปริญญาเอก	๑๙	-	-	๑๙	๐.๓๐
สัดส่วนบุคลากร					
- ภูมิภาค	๕,๖๕๙	๔๕	๖๓	๕,๗๖๗	๙๐.๒๖
- ส่วนกลาง	๕๕๓	๑๖	๕๓	๖๒๒	๙.๗๔
รวม	๖,๒๑๒	๖๑	๑๑๖	๖,๓๘๙	๑๐๐.๐๐

กรมการพัฒนาชุมชนมีกรอบอัตรากำลังทั้งสิ้น ๖,๘๕๒ คน จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีข้าราชการที่ปฏิบัติราชการจริงทั้งหมดในขณะนี้ จำนวน ๖,๒๑๒ คน เป็นเพศชาย จำนวน ๒,๑๘๗ คน (ร้อยละ ๓๕.๒๑) เพศหญิง จำนวน ๔,๐๒๕ คน (ร้อยละ ๖๔.๗๙)

ระดับการศึกษา ข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชนมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๒๐ คน (ร้อยละ ๓.๕๔) ปริญญาตรี จำนวน ๓,๖๘๕ คน (ร้อยละ ๕๙.๓๒) ปริญญาโท จำนวน ๒,๒๘๘ คน (ร้อยละ ๓๖.๘๓) ปริญญาเอก จำนวน ๑๙ คน (ร้อยละ ๐.๓๑)

สัดส่วนของบุคลากรปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค จำนวน ๕,๗๖๗ คน (ร้อยละ ๙๐.๒๖) และปฏิบัติงานส่วนกลาง จำนวน ๖๒๒ คน (ร้อยละ ๙.๗๔)

มีอายุเฉลี่ย ๔๖.๐๓ ปี ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๕๐-๕๔ ปี จำนวน ๑,๓๔๗ คน (ร้อยละ ๒๑.๖๘) มีอายุราชการเฉลี่ย ๑๘.๓๘ ปี ส่วนมากมีอายุราชการที่ปฏิบัติงานมากกว่าหรือเท่ากับ ๒๐ ปี จำนวน ๓,๔๙๑ คน (ร้อยละ ๕๖.๑๙)

๖.๕ สถานการณ์ด้านกำลังคนในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

(ข้อมูลจากกองการเจ้าหน้าที่ กรมการพัฒนาชุมชน ณ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑)

อัตราการเกษียณอายุราชการ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕						
เพศ/ปี/จำนวน	ปีงบประมาณ					รวม
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	
ชาย	๑๐๘	๙๓	๙๖	๙๑	๑๔๔	๕๓๒
หญิง	๕๙	๘๘	๗๕	๙๗	๙๙	๔๑๘
รวม	๑๖๗	๑๘๑	๑๗๑	๑๘๘	๒๔๓	๙๕๐

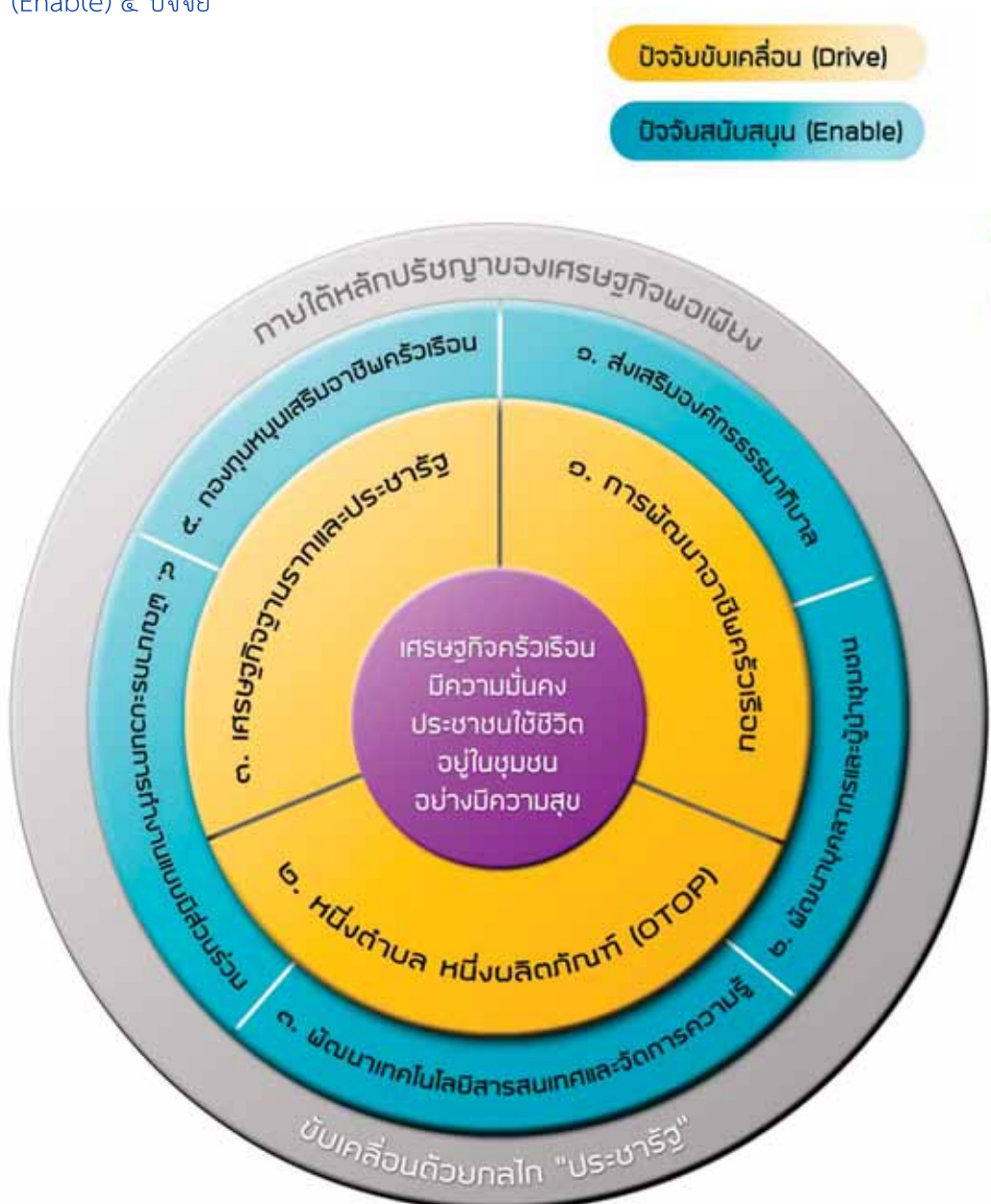
ภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน เป็นภารกิจหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างรากฐานที่เข้มแข็งของชุมชนรองรับการพัฒนาเกือบทุกด้านในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ ต้องทำงานโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมกับประชาชนอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมของภาคประชาชนให้มีความสามารถในการบริหารจัดการชุมชนด้วยตนเอง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเองได้เป็นหลัก และมีกลไกโครงสร้างและอัตรากำลังที่เชื่อมต่อไปถึงประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นหน่วยงานหลักที่รองรับการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญ ๆ หรือเร่งด่วนของรัฐบาลสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในวงกว้างมาโดยตลอด อาทิ โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรม และภารกิจล่าสุดที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล คือ การดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อีกทั้งยังต้องรับภาระงานของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ไม่มีหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ แต่จำเป็นต้องเชื่อมต่องานให้ถึงประชาชน ลักษณะงานจึงมีความหลากหลาย ยุ่งยากซับซ้อนมาก มีความจำเป็นต้องใช้อัตรากำลังเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่ปฏิบัติงานระดับพื้นที่จำนวนมากในการปฏิบัติภารกิจสำคัญให้เกิดผลทั้งปริมาณและคุณภาพของงาน

สภาพปัจจุบันอัตรากำลังไม่เพียงพอต่อภารกิจงานที่รับผิดชอบ และมีแนวโน้มที่จะต้องลดลงอีกจำนวนมาก จากมาตรการปรับขนาดกำลังคนภาครัฐ ที่ต้องยุบเลิกตำแหน่งจากผลการเกษียณอายุราชการในแต่ละปี จากปัจจุบันมีอัตรากำลัง ๖,๒๑๒ อัตรา ในอีก ๕ ปีข้างหน้า จะลดลงอีก ๙๕๐ อัตรา คงเหลือ ๕,๒๖๒ อัตรา ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทั้งในส่วนภารกิจองค์การและภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล และกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้สภาพขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ก็เป็นปัญหาสำคัญที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง

๗. ทิศทางและเครื่องมือการขับเคลื่อนภารกิจกรมการพัฒนาชุมชนของ ผู้บริหารกรมการพัฒนาชุมชน

๗.๑ วาระกรมการพัฒนาชุมชน ปี ๒๕๖๑ (CDD Agenda 2018)

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ต่อยอดการขยายผลวาระกรมการพัฒนาชุมชนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพิ่มขึ้น มีปัจจัยขับเคลื่อนหลัก (Drive) ๓ ปัจจัย และปัจจัยสนับสนุน (Enable) ๕ ปัจจัย

ปัจจัยขับเคลื่อน (Drive)

ปัจจัยสนับสนุน (Enable)

๗.๒ ความเชื่อมโยงกรมการพัฒนาชุมชนกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีชีวิต (Way of Life)

๗.๓ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑)

๑) ที่มาของโครงการ :

การท่องเที่ยวเป็น “สินค้า” ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยมากที่สุด ในปี ๒๕๖๐ มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวประเทศไทย เฉลี่ยเดือนละ ๓.๕ ล้านคน และคาดว่าจะในปี ๒๕๖๑ จะสร้างรายได้ปีละ ๓ ล้านล้านบาท

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเที่ยวเมืองหลัก ๒๒ เมือง รัฐบาลได้ส่งเสริมนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ๕๕ เมือง และมีแนวคิดส่งเสริมการท่องเที่ยวแอ่งเล็ก (การท่องเที่ยวชุมชน) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กระจายไปเที่ยวในแอ่งเล็กมากขึ้น ซึ่งเป็นการกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานราก

รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชน

๒) วัตถุประสงค์ :

- ๒.๑) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน
- ๒.๒) เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว
- ๒.๓) เพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- ๒.๔) เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

๓) แนวคิด :

กระทรวงมหาดไทยซึ่งรับผิดชอบเรื่อง หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จึงใช้แนวคิดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นกระบวนการเตรียมชุมชน และสินค้าให้พร้อม เพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามกรอบแนวคิดด้านล่างนี้

แนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่

การพัฒนา OTOP แบบเดิม

การขายสินค้าออกจากชุมชน

1. เกิดการผลิตสินค้ากว่า 16 ปี เพื่อให้ขายได้จากหน่วยงานของรัฐ
2. พยายามใส่ทุกอย่างเข้าไปเพื่อยกระดับพัฒนาสินค้าและพัฒนาผู้ประกอบการ
3. ระบบมุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล ชาวบ้านแข่งไม่ได้
4. ทดสอบสินค้า พวองงานต่าง ๆ ออกจากชุมชนไปขายของ ไม่มีความสุข
5. รายได้ตกแก่คนเดียวหรือกลุ่มเล็ก ๆ ไม่กระจาย

ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

การขายสินค้าอยู่ในชุมชน

1. สร้างรายได้เพิ่มของชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยว
2. ใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ แปลงเป็นรายได้
3. ลูกหลานไม่ต้องออกไปหารายได้จากภายนอกชุมชน
4. รายได้กระจาย/ตกอยู่กับคนทั้งชุมชน
5. ชุมชนคงอยู่ เกิดวิถีชีวิตชุมชน ทุกคนมีความสุข
6. เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทุกคนพร้อมเป็นเจ้าบ้าน (Strength Within)

เปลี่ยนผ่านยุคการผลิตสินค้าให้ขายได้
โดยหน่วยงานรัฐ สู่การสร้างรายได้ตามความต้องการ
(Demand Driven Local Economy)

